

Tien vragen en antwoorden over uitgebreide bosbeheerplannen

Een privé-boseigenaar aan het woord¹

Niet alleen tijdens, maar ook vóór de opmaak van een uitgebreid bosbeheerplan (UBBP) kunnen heel wat vragen opduiken. Is het als privé-boseigenaar interessant om een beheerplan op te maken? Wat win of verlies je erbij? Waartoe ben je verplicht, en wat mag je net niet meer doen in je bos, na de goedkeuring van een UBBP²?

Privé-boseigenaar en -beheerder Henri-Joe Dieryck verzamelde alle vragen waarmee hij, bij de opmaak van zijn uitgebreid bosbeheerplan voor een meer dan 100 ha groot familie- en natuurdomein, geconfronteerd werd. Na een korte inleiding rond beheerplannen stelt hij zijn 'top-10' met meest gestelde en/of belangrijkste vragen voor.

Een uitgebreid bosbeheerplan: wat en voor wie?

Een bosbeheerplan beschrijft wat je met je bos wil doen en welke werkzaamheden je wil uitvoeren om deze doelstellingen te bereiken. Voor de werkzaamheden die in een goedgekeurd beheerplan opgesomd zijn, heb je geen aparte vergunning meer nodig. Aangezien een beheerplan in de regel een looptijd heeft van 20 jaar ben je dus voor 20 jaar vrijgesteld van paperassen.

Alle openbare bouseigenaars moeten een UBBP opmaken. Een UBBP is een beheerplan dat voldoet aan de Criteria Duurzaam Bosbeheer (CDB)³, een hulpmiddel om je bos duurzaam te beheren. Het is een omvangrijk werkstuk dat onder andere gedetailleerde metingen over de vegetatie en de afmetingen van de bomen bevat.

Als privé-boseigenaar heb je enkel de verplichting om een UBBP op te maken, als je bos groter is dan 5 ha en volledig of gedeeltelijk in de perimeter van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN)⁴ ligt. Beheer je een bos met een oppervlakte groter dan 5 ha dat buiten het VEN gelegen is, dan maak je een beperkt beheerplan op. Voor privé-bos niet gelegen in het VEN kan uiteraard op vrijwillige basis een UBBP opge maakt worden.

HENRI-JOE DIERYCK, Bestuurder Bosgroep Noorderkempem/Lid van de referentiegroep 'duurzaam bosbeheer' provincie Antwerpen/Gediplomeerd boomverzorger/Zaakvoerder 'Groene Aap BVBA' / 'Certified European Treeworker' / Beheerder van een familie- en natuurdomein (>100 ha) in Oostmalle, MARLIES VANLERBERGHE, VBV

10 vragen en antwoorden over uitgebreide beheerplannen

1) Wat levert een UBBP op?

Een UBBP bevat een gedetailleerde studie van het betreffende bos. Dergelijke studie levert je veel praktische informatie op, waardoor het toekomstig beheer efficiënter, en met een hogere opbrengst (aan houtproductie én aan natuurwaarde), kan gebeuren. Daarbovenop kun je, mits een goedgekeurd UBBP, subsidies aanvragen voor het bevorderen van de ecologische functie van je bos (van 50 euro/ha tot 125 euro/ha).

Een UBBP levert heel wat informatie op over je bos. Het geeft je bovendien de mogelijkheid om financiële middelen te krijgen om het beheer, zoals uitgestippeld in het beheerplan, te realiseren.

2) Wat kost het opmaken van een UBBP?

Over het algemeen worden de kosten van het opmaken van een UBBP volledig gedekt door de subsidie die je ervoor kunt krijgen. Zeker als het over een bosoppervlakte groter dan 10 ha gaat. Als je als eigenaar een UBBP wil opmaken voor een kleiner bos, kun je er best voor kiezen om met behulp van een bosgroep zoveel mogelijk eigenaars in de buurt te groeperen (bv. ook lokale openbare besturen). Afhankelijk van het aantal eigenaars en bouseigendommen kan de subsidie 200, 220 of 250 euro per hectare bedragen. De meeste studie bureaus zijn bereid om pas twee jaar na de aanvang van het opmaken van een UBBP betaald te worden. Dit geeft hen voldoende tijd om het UBBP op te maken en te laten goedkeuren. Na de goedkeuring krijg je als eigenaar automatisch de subsidie op 1 rekeningnummer gestort (ook in het geval waar meerdere eigenaars samenwerken!).

De subsidie voor een goedgekeurd UBBP dekt in principe de kosten voor de opmaak ervan, zonder dat je als eigenaar het geld moet voorschieten. Het volledige bedrag is voor de eigenaar, ook als de kost van het opmaken van het UBBP lager is dan het subsidiebedrag.

1 Artikel in kader van het NME-project 'privé-boseigenaars en attitudes ten opzichte van duurzaam bosbeheer', gesubsidieerd door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

2 In dit artikel is bewust gekozen voor het behandelen van de uitgebreide bosbeheerplannen. Beschik je over een beperkt beheerplan of wens je een beperkt BBP op te maken voor je bos, zal niet alles wat in dit artikel behandeld is van toepassing zijn.

3 De CDB zijn een set richtsnoeren op het praktische beheerniveau. Het is een evaluatie-instrument om het praktische beheer van de bossen te toetsen op duurzaamheid. Meer info: bosrevue 16 (apr-mei-jun 2006).

4 VEN: Vlaams Ecologisch Netwerk. VEN-gebieden vormen samen een netwerk van waardevolle natuurgebieden in Vlaanderen. In de VEN-gebieden worden maatregelen genomen om de natuurwaarden te behouden en te herstellen. Meer info: <http://www.mina.be/ven-ivon.html>

3) Wie maakt een UBBP op?

De meeste eigenaars doen voor de opmaak van een UBBP beroep op een (gespecialiseerd) studiebureau. Je kunt er als eigenaar ook voor kiezen om het beheerplan zelf op te maken.

Het voordeel van het inschakelen van een onafhankelijk studiebureau is dat je kunt steunen op de kennis en ervaring van derden, die opgeleid zijn om dergelijke studies uit te voeren. Een eventueel nadeel is dat je een deskundig studiebureau moet zien te vinden waar je vertrouwen in hebt en waarvan de visie op jouw bos overeenkomt met je eigen visie. Zonder deze voorwaarden, waarvan het vertrouwen ongetwijfeld de belangrijkste is, heeft het uiteindelijke resultaat geen waarde.

Een UBBP zelf opmaken heeft als voordeel dat je je bos volledig leert kennen, op verschillende niveaus (fauna, flora, bodem, wetgeving, historiek, ...) en dat je vele uren lang van je domein kunt genieten door er bezig te zijn met verschillende metingen en studies. Een nadeel is dan weer dat er bij het opstellen van een UBBP heel wat specialistenwerk komt kijken, het vraagt zeer veel tijd en werk. Zonder specifieke vooropleidingen kan je niet alles doen wat een UBBP vereist. Maar mits voldoende tijd en inzet kan je het al doende leren en daar waar nodig hulp of advies inroepen van bijvoorbeeld de bosgroep of van onafhankelijke adviseurs (vrijwilligers of tegen betaling). Er worden ook verschillende opleidingen georganiseerd waar privéboseigenaars de nodige kennis en ervaring kunnen opdoen (bv. door Inverde vzw), al dan niet in samenwerking met de bosgroepen. Vaak zijn ook verenigingen zoals VBV en Natuurpunt, wildbeheereenheden of partners zoals bosgidsen, natuurgidsen en provinciale koepels voor natuurstudie, bereid om hulp te bieden bij het opmaken van een UBBP.

Joe Dieryck is i.s.m. een studiebureau druk in de weer met de opmaak van een UBBP voor een meer dan 100ha groot familiedomein. © Bosgroep Noorderkempen

4) Waar moet een UBBP aan voldoen?

Een beheerplan dient goedgekeurd te worden door het Agentschap voor Natuur en Bos. Zij stelden voor de opmaak van een UBBP “inhoudelijke richtlijnen voor het opmaken van een uitgebreid bosbeheerplan” en “technische richtlijnen voor het opmaken van een uitgebreid bosbeheerplan” op. Deze richtlijnen zijn op het internet te vinden of je kunt ze per mail opvragen bij hendrik.borloo@lin.vlaanderen.be. Je kan ook terecht bij de bosgroep in je regio die de nodige gegevens en/of adressen kan doorspeelen. Vooraf overleggen met de ambtenaar privé-bos van je provincie kan handig zijn en is bovendien noodzakelijk voor het vastleggen van het aantal metingen of proefvlakken.

5) Blijf ik als eigenaar baas over mijn eigen gronden eens er een UBBP voor opgemaakt is?

De eigenaar blijft baas over zijn eigen gronden. Wanneer je een UBBP opmaakt stem je toe in het hanteren van bepaalde bosbouwprincipes (cfr. Criteria Duurzaam Bosbeheer²) en het combineren van verschillende bosfuncties. Dit betekent echter niet dat je als privé-boseigenaar je beslissingsrecht over je eigendom verliest. Integendeel, deze principes maken het mogelijk om op termijn een doordacht en gestaafd beheer uit te voeren in je bos en eventueel nog meer beslissingen zelfstandig te nemen dan wat het geval was vóór het opmaken van een UBBP.

6) Mag ik nog brandhout uit mijn bos halen (en hoeveel) eens er een goedgekeurd UBBP is voor mijn bos?

In het uitgebreid bosbeheerplan wordt gestreefd naar evenwicht tussen de verschillende bosfuncties. Houtoogst is een belangrijke invulling van de economische peiler van dit multifunctioneel bosbeheer. Het verwerven van brandhout in je bos is dus zeker toegestaan. Alleen mag het de andere functies van je bos niet in het gedrang brengen. Elk stukje dood hout oprapen om als brandhout te benutten is dus niet wenselijk, aangezien vanuit de ecologische functie gestreefd wordt naar meer dood hout in het bos. Wat en hoeveel is dan wel mogelijk? Hier wordt het principe ‘kapvolume ≤ aanwas’ gehanteerd. Dit betekent dat je erover moet waken dat je niet meer kapt in je bos dan wat er bijgroeit.

Bovendien is het handig om een deel van dit aanwasoverschot in je bos te behouden, het is de goedkoopste manier om het streefdoel van 4% dood hout van het bestandsvolume te bereiken.

Brandhout uit je bos halen blijft zeker mogelijk, maar wel in verhouding tot de productiecapaciteit en het aanwasoverschot van je bos.

7) Hoe zit het met de toegankelijkheid van mijn gronden voor/na het oprichten van een UBBP?

Elke bosweg, openbaar of privé, is in principe vrij toegankelijk voor voetgangers (+ fietsers jonger dan 9 jaar en rolstoelgebruikers). Bospaden waar slechts één voetganger tegelijk kan passeren, worden volgens het bosdecreet niet

Brandhout uit je bos halen blijft mogelijk met een goedgekeurd UBBP.

gezien als een bosweg en zijn bijgevolg niet toegankelijk. Je kan als eigenaar je bos enkel rechtsgeldig ontoegankelijk stellen door het gebruik van de borden uit het Besluit van de Vlaamse Regering rond toegankelijkheid⁵.

Als je als eigenaar een UBBP opstelt voor je bos, dan kun je een toegankelijkheidsreglement opnemen. Dit toegankelijkheidsreglement laat je toe om de toegang tot boswegen te beperken, zowel in tijd (x weken of maanden per jaar) als in oppervlakte (alles of slechts enkele percelen). Dit kan bijvoorbeeld wenselijk zijn om gevoelige en/of bedreigde natuurgebieden te beschermen.

Als je als privé-boseigenaar beslist om je eigendom open te stellen, kun je als tegemoetkoming voor extra onderhoudskosten bovendien een subsidie voor openstelling ontvangen (maximum van 50 euro/ha). De voorwaarde hierbij is dat je je bos heel het jaar door openstelt. De toegang beperken om ecologische redenen (maximum 5 maanden/jaar) en om gebruik te maken van het jachtrecht (maximum 30 dagen/jaar) blijft mogelijk.

Als privé-boseigenaar ben je ook gedekt tegen een eventuele schade-eis bij een ongeval van een bezoeker, door de verzekering 'Burgelijke aansprakelijkheid' afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en Ethias.

Het opmaken van een UBBP houdt echter niet in dat je verplicht wordt om je bos open te stellen. Het volledig afsluiten van je bos is je volste recht, ook bij de opmaak van een UBBP. Wel wordt volgens de Criteria Duurzaam Bosbeheer (CDB) recreatief medegebruik en selectieve toegankelijkheid gestimuleerd. Een UBBP geeft je de mogelijkheid om hierover na te denken en de eventuele toegankelijkheid te regelen in een toegankelijkheidsreglement.

8) Wie profiteert van de subsidie op de successierechten?⁶

Om vrijgesteld te worden van successierechten moet je beschikken over een goedgekeurd UBBP. Deze voorwaarde geldt niet voor eigendommen gelegen in het VEN, die zijn

vrijgesteld van successierechten ongeacht het bestaan van een beheerplan dat voldoet aan de CDB.

Als tweede voorwaarde moet je kunnen aantonen dat het **bosbeheerplan gerespecteerd en uitgevoerd** wordt, bijvoorbeeld door een getuigenis van de gewestelijke boswachter die voor je gronden aangewezen is.

Ten derde moet je bij de notaris, bij de aangifte van de nalatenschap, uitdrukkelijk **vragen om toepassing van artikel 55 quater**.

Als vierde voorwaarde ben je verplicht om aan het Vlaamse Gewest een **attest** af te leveren waaruit het bedrag van het genoten financieel voordeel blijkt.

Tenslotte moeten zowel de erfenislater als de erfenskrijger hun (financiële) **hoofdverblijfplaats binnen het Vlaams Gewest** hebben.

9) Wat als ik als eigenaar na het oprichten van een UBBP mijn eigendom wens te verkopen of verhuuren?

Als je een bos met een goedgekeurd UBBP wil **verhuren** aan een pachter die het beheer naleeft zoals uitgestippeld in het UBBP, dan verandert er niets: je blijft de jaarlijks toegekende subsidies ontvangen (vb. voor het stimuleren van de ecologische bosfunctie) en je behoudt het recht op de subsidie op de erfenisrechten.

Indien je de gronden verhuurt aan een pachter die het beheer zoals uitgestippeld in het UBBP niet respecteert, dan verlies je als eigenaar het recht op jaarlijkse subsidies en moet je, indien dit van toepassing is, het overblijvend deel van de subsidie op de successierechten terugbetalen. Bijvoorbeeld: je past het beheer zoals uitgestippeld in het UBBP niet meer toe vanaf het 15de jaar na een successie, waarbij je van de subsidie op successierechten genoten hebt. In dit geval moet je de helft van het genoten financieel voordeel terugbetalen aan de staat.

De subsidie op de erfenisrechten wordt gezien als een jaarlijkse subsidie, homogeen verspreid over een termijn van 30 jaar. Wanneer het UBBP niet meer nageleefd wordt, moet je het overblijvende deel van de 30 jaar terugbetalen aan de staat.

Het beheer kan natuurlijk wel veranderd worden als het Agentschap voor Natuur en Bos de door jou voorgestelde wijzigingen van het beheerplan aanvaardt. Zo kan er ingespeeld worden op onverwachte situaties zoals stormen, mastjaren, ...

Wil je je bos na het opmaken van een UBBP **verkopen**, dan is de redenering precies dezelfde. Het UBBP gaat bij verkoop mee naar de nieuwe eigenaar. Wordt het goedgekeurd UBBP door de nieuwe eigenaar toegepast (al dan niet na goedgekeurde wijzigingen), dan behoud je het genoten voordeel op de successierechten en behoudt de nieuwe eigenaar het genot van de jaarlijks toegekende subsidies. Als de nieuwe eigenaar het geplande beheer niet naleeft,

5 Besluit van de Vlaamse regering betreffende de toegankelijkheid en het occasionele gebruik van bossen (22 juli 1993). Zie <http://www.bosgroepen.be/documenten/boswetgeving.pdf> (p.51-53).

6 Met successierechten wordt een belasting bedoeld, een percentage op de waarde van een erfenis die door de erfgenamen moet betaald worden.

dan verliest hij het recht op de jaarlijkse subsidies én moet je als voormalige eigenaar het overblijvende deel (X/30) van het genoten voordeel op de successierechten aan de staat terugbetalen.

10) Waar kan ik raad of advies inwinnen voor het opstellen van een UBBP?

Voor het opmaken van een uitgebreid bosbeheerplan kun je steeds raad en advies inwinnen bij de **bosgroep⁷ in je regio**. Je kunt ook informatie opvragen bij het **Agentschap voor Natuur en Bos**. Ook je boswachter kan je op weg helpen. Voor extra advies, brochures of antwoorden op je vragen kan je beroep doen op je gemeente, Natuurpunt, VBV, een gespecialiseerde studiebureau of eventueel de Vlaamse Landmaatschappij of Landelijk Vlaanderen.

Conclusie

Een uitgebreid bosbeheerplan opmaken is geen eenvoudige klus en vraagt heel wat werk en tijd. Dit werk levert echter op korte termijn veel informatie op. Op lange termijn resulteert het in een meer rendabel beheer. Een goedgekeurd UBBP voor je bos houdt rekening met alle functies die een bos kan vervullen en staat de eigenaar toe om weloverwogen beslissingen te nemen. Henri-Joe Dieryck adviseert om zelf een deel van de studie uit te voeren en om ook steeds

⁷ Contactgegevens: www.bosgroepen.be

Een UBBP resulteert in een duurzamer en efficiënter beheer. Bovendien stelt het je voor 20 jaar vrij van paperassen.

onafhankelijke adviseurs in te schakelen. Op deze manier leer je je eigendom zeer goed kennen, koppel je er tegelijkertijd de kennis en ervaring van gespecialiseerde mensen aan vast en wordt er aandacht besteed aan alle facetten van het bos- en natuurbeheer. Het komt erop aan om een juiste middenweg te vinden tussen hetgeen je zelf zal doen en hetgeen je zal uitbesteden. Op die manier brengt het opmaken van een UBBP je veel plezier en kun je ten volle genieten van je boseigendom! ■

Wil je meer weten over het project duurzaam bosbeheer en privé-boseigenaars? Kijk op www.vbv.be/projecten/nme.htm.

Toekomst Paardenkastanje bedreigd?

De laatste jaren komen steeds meer meldingen binnen van wegwijnende Paardenkastanjes. Ze zijn aangetast door de 'bloedingsziekte', zo genoemd omdat aangetaste bomen vochtplekken op de stam vertonen van waaruit een bloedkleurige vloeistof lekt. De overlevingskansen van een zieke Paardenkastanje lijken zeer gering. Dreigen we deze algemeen voorkomende en om zijn esthetische waarde belangrijke boomsoort voor tuinen, parken en openbare aanplantingen te verliezen? Het is noodzakelijk zeer alert de evolutie van dit fenomeen na te gaan. Een enquête peilt naar de ernst en de verspreiding van de bloedingsziekte bij de Paardenkastanje in Vlaanderen.

De enquêteformulieren en de informatiefolder vind je op www.paardenkastanje.be of bel 02-553 81 02. De antwoorden graag uiterlijk 30 september 2006 bezorgen!

Kastanje bloedingsziekte © ANB

